

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 30 D. Letno 360 D.
Oglaš: enostopna mm vrsta
enkrat 50 para, večkrat popus

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:

Woltova ulica 1/A. Telefon 360

Uprava:

trg 8. Telefon 44

kopirski se ne vračajo.

ašanjem je priložiti znamke
za odgovor.

Hrvatski blok o parlamentarni rešitvi hrvatskega vprašanja.

VELEVAŽNA IZJAVA HRVATSKEGA BLOKA NA POTU K REŠITVI
NAŠE NOTRANJE KRIZE. IZKLJUČITEV FRANKOVCEV.

Zagreb, 27. novembra. (Izv.) Hrvatski blok objavlja sledeče predpogoje za rešitev hrvatskega vprašanja parlamentarnim putem: Hrvatsko narodno zastopstvo je na svoji 21. plenarni seji dne 25. t. m. soglasno sprejelo naslednje sklepe: Odobravamo delovanje predsedništva hrvatske republikanske seljaške stranke in hrvatskega bloka in mu prepuščamo popolnoma svobodne roke v porazgovorih, kakor tudi v pogajanjih z zastopniki srbskega naroda. Hkrati se potrjuje sklep osrednjega odbora hrvatskega bloka o izključitvi delegatov stranke prava iz bloka, dokler v poslovnem odboru stranke prava prevladujejo Frankovci in dokler stoji ta poslovni odbor nad svetom stranke prava in nad vso stranko ter dokler si prisvaja nekako kontrolo nad hrvatskim blokom, torej tudi nad hrvatskim narodom. Cím nastopijo v stranki prava zopet normalne razmere in cím se to tudi pokaže javno, bo hrvatski blok zopet pozval stranko prava, naj delegira svoje zastopnike. Po plenarni seji poslancev hrvatskega bloka je osrednji odbor bloka razpravljal o glavnih predpogojih za rešitev hrvatskega vprašanja v pravičnem sporazumu hrvatskega in srbskega naroda in sicer potom naslednjega: Glavni pogoji so ti-le: 1. Na srbski strani naj pri rešitvi hrvatskega vprašanja očitno sodeluje g. St. Protić, ki si je s svojimi načrtom ustave, svojim dveletnim bojem za revizijo vidovdanske ustave in poznanjem hrvatskih razmer pridobil posebno zaupanje vsega hrvatskega bloka in ga doleži tudi obdržati. 2. Oni zastopniki srbskega naroda, ki so v zadnjih mesecih tudi javno obsojali današnji protinaradni, reakcionarni in predvsem protihrvatski režim, in sicer iz prepričanja, da pomenja ta

režim nesrečo in celo propast tudi za srbski narod, ter vsi oni zastopniki srbskega javnega mnenja, ki so za pravični sporazum znani Hrvat, naj v narodni skupščini, oziroma v časopisju omogočijo, da se ta režim strmoglati in takoj sestavi vlada narodne koncentracije kot volilna vlada in kabinet sporazuma s Hrvati. Ta vlada naj bi čimprej v svrhu priprav za svobodne volitve razpisala nove volitve in vso državno upravo vodila na podlagi zakonitosti, predvsem pa naj bi takoj odstranila z odgovornih mest nasilne in korumpirane ekspozente današnjega režima, zlasti na Hrvatskem, v Dalmaciji in Bosni. 3. Naša zunanja politika mora biti brez pridržka miroljubna, vendar pa odločna v obrambi naših mednarodno priznanih pravic in interesov. 4. Vsa naša finančna in gospodarska politika naj se izključno ravna po nučnih potrebah na podlagi strokovnjaških izvidov. Kot najnujnejše potrebe naj se smatrajo zboljšanje prometa in hitrejša zveza z morjem, tako dogotovitev gradbe unske in liške železnice kakor so to soglasno naglašali strokovnjaki na kongresu v Sarajevu in sestanku v Beogradu. V zmislu sklepov plenarne seje poslancev naj predsedništvo hrvatske republikanske seljaške stranke in hrvatskega bloka vse stori da zvedo za te predpogoje vsi glavni zastopniki srbskega naroda, da morejo z njimi soglašati kot s stvarjo, ki je samoobsebi umljiva, ki jo mi Hrvati pričakujemo od Srbov kot dokaz, da v resnici vsi oni elementi, ki v Srbiji niso v zvezi z današnjim režimom in so pošteno, ne žele, da na Hrvatskem še nadalje vladajo reakcija, protizakonitost in nasilje. — Podpisi: Stjepan Radić, dr. Mate Drin-ković, dr. Vladko Maček.

Jugoslavija za trajen mir na Balkanu

JUGOSLAVIJA PROTI AVTONOMIJI ZAPADNE TRAKIJE.

Beograd, 27. novembra. (Izv.) V soboto je imela prva komisija za teritorialna in vojaška vprašanja sejo, na kateri je turški delegat izmet paša razlagal zahteve Turčije, zlasti meje izza 1913 in je pobijal grške predloge. Grški delegat Venizelos je odgovarjal in zagovarjal stališče svoje države. Nato je povzel besedo jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčić, ki je naglašal, da Jugoslavija predlaga za Turčijo iste meje, kakor jih je imela leta 1915. Izjavil je, da je takrat Turčija odstopila Bolgariji nekatere pokrajine, v kompenzacijsko pa je Bolgarska stopila ob njeni strani v vojno. Zaradi tega je bilo to hladno preračunjenje in ne višja sila, kakor to zatrjuje izmet paša. Dejal je tudi, da ne more veljati turški razlog, češ, da turški parlament ni ratificiral odstopa tega ozemlja Bolgariji. Jugos-

slavija je tudi proti temu, da se v Zapadni Trakiji odredi ljudsko glasovanje glede pripadnosti te pokrajine ali celo avtonomije, ker stoji odločno na stališču, da bi tak plebiscit pomenil nove nemire na Balkanu. Jugoslovanska vlada je poslala svojo delegacijo na orientsko-konferenco, da v svo energijo skuša doseči sklenitev pogodbe, ki naj zagarči trajen mir na balkanskem polotoku, dasi Jugoslavija ni direktno interesirana na rešitvi vprašanja bližnjega vzhoda, s katerim se ima predvsem baviti mirovna konferenca. Zaradi tega njegova vlada ne more pristati na avtonomijo Zapadne Trakije. S temi izjavami dr. Ninčića se je strinjal tudi predsednik komisije, angleški zunanji minister Lord Curzon, ki je posebno naglašal, da je treba za vsako eno doseči trajen mir na Balkanu.

Dr. Ninčić zanika balkanski blok.

Lausanne, 27. novembra. (Izv.) Jugoslovanski minister za zunanje posle dr. Ninčić je podal izjavo, v kateri naglašal glede morskih očin, da je treba nastojati na tem, da postane Bosporski Dardanele popolnoma svobodne za trgovinske ladje. Minister je nadalje izjavil, da je večji del komentarjev o njegovem predstojemem sestanku s češkoslovanskim ministrom za zunanje stvari dr. Benešem fantastična izmišljotina. Ta sestanek je bil domemben v Beogra-

du povodom poslednjih porazgovorov obeh zunanjih ministrov. Dejal je, da se namerava sestati z dr. Benešem v kakem švicarskem mestu, da z njim nadaljuje direktno konferenco, metoda, ki je doslej pokazala izvrstne uspehe. Minister dr. Ninčić je končno ugovarjal trditvi, da obstoja balkanski blok. Delegacije posameznih balkanskih držav so med seboj v najboljših odnosih, vendar pa zahteva vsaka država zase popolno svobodo akcije.

PREORIENTACIJA RADIKALCEV?

Beograd, 27. novembra. (Izv.) Danes odputuje v Zagreb radikalni poslanec Ljuba Jovanović, da se orijentira o položaju. To potovanje Ljube Jovanovića se smatra kot začetek preorientacije večine radikalcev, ki ne žele, da bi v novem političnem položaju ostali razočarani.

NOBENO NASPROTJE MED DAVIDOVIČEM IN RADICEM.

Zagreb, 27. novembra. (Izv.) V nasprotju z vestmi, da je prišlo med Stjepanom Radićem in Ljubo Davidovičem do popolnega preloma, doznava »Slobodna Tribuna« iz Beograda, da Davidovič natančno in iz najboljšega vira informiran o pravem pomenu izjav Stjepana Radića in o sklepih hrvatskega bloka ter da so te informacije take, da nikakor ne pomenjajo preloma ali prekinitve porazgovorov ali akcije in hodi ne prekinitve stikov, ampak se bojo na sporočilo Radićevo pogajanja

mogla začeti na mnogo določnejši in stvarnejši podlagi.

DR. WILFAN PRI MUSSOLINIJU.

Trst, 27. decembra. (Izv.) Ministrski predsednik Mussolini je sprejel v soboto poslanca dr. Josipa Wilfana, ki mu je razložil želje in zahteve Jugoslovancev v Julijki Benečiji, naglašajoč njihovo lojalnost in potrebo, da pride med Italijo in njeno sosedo Jugoslavijo do dobrih medsebojnih odnosov. Porazgovor se je vodil v pristrčnem duhu.

NEGOTOVA USODA NA SMRT OB- SOJENIH GRŠKIH MINISTROV.

Atene, 27. novembra. (Izv.) Grška vlada je odklonila zahtevo Anglije, da se obtoženi ministri ne usmrte. Grški kabinet se je obrnil na zavezniške veleposlane z vprašanjem, ali prevzamejo jamstvo, da se obsojeni in izgnani ministri nikdar več ne povrnejo na Grško, ako bodo obsojeni na progonstvo. Tega jamstva pa zavezniki ne morejo dati.

SHOD »JUGOSLOV. ZAJEDNICE« ZA ST. PETERSKI OKRAJ PRI LOYDU.

Sinoči se je vršil jako lep shod »Jug. Zajednice« pri Loydu. Shod je otvoril g. Est kot predsednik volilnega odbora za St. Peterski okraj in poda besedo posl. Deržiću, ki je v daljšem govoru pojasnil sedanji politični položaj v državi in pokazal na važnost ljubljanskih volitev za razvoj cele politične situacije v Beogradu, Boju »Jugoslov. Zajednice«, kakor že njen program pove, je boj proti sedanjemu režimu, boj za sporazum med narodi v državi, boj za red in pošteno delo za jugoslovansko ljudstvo v vladni in občinskem svetu. Ljubljanske občinske volitve imajo pokazati, ali hoče, da še nadalje vladajo sedanje razmere, ki jih je zakrivil vladajoči koruptni režim, ali pa hoče drug režim dela in poštenja.

Govornik je prepričan, da bodo volitve dne 3. decembra pokazale, da zna ljubljanski volilec trezno misliti in da se zaveda svoje dolžnosti, da podpre tiste može, ki se bore proti korupciji, neredu in strahovladni in proti režimu narodne nesloge.

Kot drugi govornik je nastopil urednik g. R. Pustoslemšek, ki je predvsem obsodil grdi osebnosti mladinskih demokratskih voditeljev. Podal je tudi sliko o mahinacijah mladincev proti Ljubljani in zedinjeni Sloveniji. Srbi niso zahtevali, da se Slovenija razdeli, marveč zahtevali in dosedaj je to predsednik JDS dr. Kukovec, češ, da je to svojim nemškimi volilcem na Štajerskem obljubil. Poslušalci so se zgražali nad tolikim cinizmom predsednika JDS.

Nato je povzel besedo še posl. Brančner, ki je kot koruški Slovenec protestiral proti temu, da bi dr. Puc izrabljaj begunce za JDS stranko, t. j. za tisto stranko, ki zahteva razdelitev Slovenije, s čimer se bo le nemštvo okrepilo na Štajerskem.

Navedel je še par drastičnih slučajev za nepošteno in protinarodno politiko voditeljev JDS.

Govoril je še g. Perant v imenu obrtnikov, ki so podali roko za skupno delo poštenim možem pri »Jugoslov. Zajednici«, ki jo vsem obrtnikom pripočita, da jo volijo. Izvajanjem vseh govorikov so zborovalci živahno pritrjevali, na kar je bil zaključen ta zares lep shod »Jug. Zajednice«, ki je znova dokazal, kako raste njena moč od dne do dne.

Borzna poročila.

Curih, 27. novembra. Berlin 0.06875, Newyork 537.25, London 24.17, Pariz 38.05, Milan 25.75, Praga 17, Budimpešta 0.23, Zagreb 1.85, Bukarešta 3.45, Varšava 0.035, Dunaj 0.0075, avstrijske krone 0.0076.

Berlin, 27. novembra. Dunaj 11.095, Budimpešta 339, Milan 38.403, Praga 25.037, Pariz 56.458, London 36.00975, Newyork 8004.93, Curih 149.126, Beograd 10.423.

Praga, 27. novembra. Dunaj 0.01175, Berlin 0.36, Rim 150.75, avstrijske krone 0.0415, italijanske lire 149.75, Budimpešta 1.305, Pariz 224.75, Newyork 590.75, Beograd 43.

Dunaj, 27. novembra. Devize: Zagreb 239.75—240.25, Beograd 959—961, Berlin 9.15—9.45, Budimpešta 30.45—30.55, London 322.350—322.950, Milan 3421—3429, Newyork 71.675—71.875, Pariz 5054—5066, Sofija 527.50—528.50, Curih 13.335—13.365, Valute: Ameriški dolarji 71.250—71.550, bolgarski levi 566—510, nemške marke 9.30—10.30, angleški funti 321.850—322.850, francoski franki 4995—5025, italijanske lire 3387.50—3402.50, jugoslovanski dinarji 946—950, romunski levi 452—4454, švicarski franki 13.250—13.310, češkoslovaške krone 2240—2250, madžarske krone 29.90—30.10.

Zagreb, 27. novembra. Devize: Dunaj 0.0925—0.0975, Berlin 1.0205—1.0225, Budimpešta 2.70—3, Italija 297—301, London 280.50—285.50, Newyork 62.50—63.50, Pariz 448.50—453.50, Praga 198.50—201.50, Sofija 40—0, Švica 1165—1175, Valute: amer. dolarji 61.50, 62.50, avstrijske krone 0.095—1.10, bolgarski levi 44—0, češkoslovaške krone 195.50—198.50, angleški funti 275.50—280.50, francoski franki 443.50—448.50, nemške marke 1.125—0, romunski levi 39.25—40.75, švicarski franki 1160.50—0, italijanske lire 293—297.

Beograd, 27. novembra. Devize: Bukarešta 45, Berlin 1.05, Dunaj 0.10, Sofija 54, Varšava 0.50, Budimpešta 3.05, Solun 114, Milan 312, London 294, Pariz 466, Praga 210, New York 45, Zeneva 1215.

Zagrebska resolucija, pod katerim praporom gre v boj »Jugoslovanska zajednica«.

V prepričanju, da je samo v nerazdeljivem državem edinstvu zagotovljena narodna bodočnost Srbov, Hrvatov in Slovencev in da obstoji moč in obstanek naše skupne države v narodni slogi in zadovoljstvu vseh delov nacije, kongres pozivlje vse rodoljube, ki to uvidevajo, da složno nastopijo v obrambo države proti vsakemu gibanju, ki neposredno ali posredno ogrožuje državno edinstvo, kakor tudi proti vsakršnemu razdiranju narodne sloge, s čimer se to edinstvo slabi, zlasti pa proti motenju sporazuma med Srbi in Hrvati, v katerem bo imela naša država vedno največjo oporo.

Kongres smatra, da je za ureditev naših političnih razmer, kakor tudi za utrditev državne misli, kateri je v največji meri kvar istovetnost sodobnih režimov z državo in centralizma z unitarizmom, potrebno v prvi vrsti, da se izboljša državna uprava in da se sedanja slaba administracija, ki je glavni vzrok splošnega nezadovoljstva v ljudstvu, zamenja s pomočjo dostojno plačana in sposobnega uradništva z vestno, napredno upravo, prosto partizanstva in samovolje, katere naj bi pod neposrednim nadzorom naroda, v duhu zakonitosti in socialne pravičnosti pridobila zakonom spoštovanje, čuvala mir in red v državi, ščitila državljansko svobodo in pospeševala prosvetne in gospodarske interese celoga naroda in delila na oblaženje povojne revščine in dragine.

Za tako poboljšanje javne uprave pa je vsekakor treba, da se najprej uredi državne finance z ravnotežjem proračuna, z varčevanjem, z demokratično reformo davčnega sistema, posebno z progresivnim obdavčenjem osebnih dohodkov in racionalnimi izdatki v prvi vrsti v produktivne gospodarske in kulturne svrhe. Samo tako bo mogla naša država srečno prestopiti današnjo krizo, pridobiti popolno zaupanje našega plemena v tujni in stranskega sveta, in li to z utrditvijo njene mednarodne položaja gotovo prinese tudi poboljšanje in ustaljenje njene valute.

Za popolno ureditev države je po mnenju kongresa tudi potrebno, da se centralni organi državne oblasti razbremenijo od opravil, ki se tičejo posebnih interesov posameznih mest in pokrajin, da bi izvrševanje teh opravil bilo ljudstvu bližje in pristopnejše in da bi se osrednje oblasti mogle popolnoma posvetiti važnejšim vprašanjem splošnega državnega interesa. Zato je treba ne samo, da se izvede administrativna dekoncentracija, kar zahteva danes že vse javno

mnenje, — temveč da se stvarno vsobino razširi narodna avtonomija tako, da bo resnično omogočevala ljudstvu udeležbo v vodstvu zadev svoje pokrajine. — Za vsotvarjanje take avtonomije je neobhodno potrebna nova razdelitev ozemlja na oblasti, večje in sposobnejše za življenje, prirojene narodnim potrebam in v soglasju z voljo naroda. Zato je v interesu države, da se v tem vprašanju ustreže željam veliki večini ljudstva, in posebno Hrvatov, kolikor le dopušta to interes države celota.

Preleg vsega tega pa mora biti osnovna politična misel narodne države jasno izražena tudi v državnem imenu, zaradi tega je umestno, da se naša Kraljevina nazivlje z enim imenom »Jugoslovanska« (Jugoslavija). To skupno ime, s katerim se izraža naše nacionalno edinstvo in enotnost države, obenem se izključuje vsaka narodna supremacija, pa ne sme izpodrinuti zgodovinsko posvečena narodna imena Srbov, Hrvatov in Slovencev, temveč naj s spoštovanjem pred temi imeni kakor tudi pred drugimi svetinjami narodne preteklosti — vzbudi in razvije v plemenu, stoletja razdvojenem, zavest državnega edinstva in nacionalne solidarnosti, ki nas bo stopnjema dovela do popolnega nacionalnega in duševnega zlitja.

Smatrajoč za dolžnost vseh pravih in jugoslovanskih državljanov, da se zavzamejo za uresničitev teh misli in obsojajo na eni strani metode političnega abstineniranja v državi ter obračanja na inozemstvo, na drugi strani pa metode terorizma in nasilja kakor tudi širjenje korupcije, ki je največ kriva padanja javne morale, kongres izraža željo, da se pokrene in osnuje »Zveza narodnih strank in skupin«, ki hočejo v tem duhu sodelovati na osnovi skupnega akcijskega sporazuma, ki naj se sporazumno izdela. Taka »Jugoslovanska Zajednica« naj združi v en krog vse častite osebe v državi, da se z njihovim složnim nastopom povrne narodu mir in zavede boljši red v državi, in da tako povrne našo državno politiko na ono pot bratskega sporazuma in prave demokracije, na katerem se je nahajala v onih svetlih dneh Ujedinjenja.

Tako bodo postale nepotrebne vse izjemne odredbe, ki omejujejo svobodo državljanov, posebno delavskega ljudstva, ker nepotrebne bodo izjemne odredbe v državi, kakoršno si žele vsi dobri Srbi, Hrvati in Slovenci in to je: Ena in nerazdeljiva Jugoslavija, osnovana na pravici, bratstvu, enakosti in svobodi.

Dr. Beneš o češki politiki.

ČEŠKOSLOVAŠKA BI RADA PODPIRALA STALIŠČE SVOJIH ZAVEZNIKOV NA BALKANU. RAZMERJE DO POLJSKE IN MADŽARSKE SE BOLJŠA.

Pariz, 27. novembra. (Izv.) »Echo Nationale« objavlja porazgovor svojega dopisnika s češkoslovanskim zunanjim ministrom dr. Benešem, ki je v soboto dospel v Pariz, da sprejme častni doktorat pariške univerze. Dr. Beneš je izjavil, da češkoslovaška republika ni direktno interesirana na vprašanju bližnjega vzhoda, vendar pa je vezana z Jugoslavijo in Rumunijo s pogodba-mi. Jugoslovanski, romunski in grški delgati na konferenci v Lausanni nadaljujejo izmenjavno misli, da bi se doseglo skupno nastopanje proti Turčiji, ki se je začela na sestanku grškega zunanjega ministra Politisa z jugoslovanskim ministrom za zunanje stvari dr. Ninčićem v Beogradu. Češkoslovaška bo podpirala stališče svojih zaveznikov, vendar pa pri tem ne bo sama podvela nikakršne iniciative. Pred enim letom se je dalo v vprašanju vojnih odškodnin še precej jasno videti, danes pa je

pričakovati uspeha le od bruseljske konference. Stabilizacija nemške marke je nujno potrebna. To se da doseči, ako se zavezniški sporazumejo za enotno politiko napram Nemčiji. Odnosaji s Poljsko, je izjavil dr. Beneš, so dobri, in on upa, da se bodo po poravnavi javorinskega vprašanja še poglobili. Prevzetje italijanske vlade po fašistih je notranja zadeva Italije, ki nikakor ne ogroža rapsalske pogodbe. Razmerje do Madžarske se je zboljšalo. Ako dovede pred kratkim sklenjena trgovinsko pogodbo do gospodarskega zblizanja med obema državama, se more upati, da bodo politična nasprotstva, ki delijo oba naroda, popolnoma izginila, zlasti ker vprašanje Habsburžanov več ne obstoja in nadvojvoda Jožef ne išče nič drugega, kot svojo domovino zagotoviti varnost, ki jo potrebuje, da odpravi povojne težkoče.

URADNIŠKI ZAKON ZA NEIZPRE- MENLJIVOST PRAVNEGA REDA V DRŽAVI.

Beograd, 27. novembra. (Izv.) Zakonodajni odbor je na svoji današnji seji, ki se je otvorila ob 10.45 dopoldne, razpravljaj o točki 7 člena 4 uradniškega zakona. Zemljoradnik Jovan Jovanović je nastopal proti določitvi te točke, ki govori, da ne sme nihče postati državni namestnik, ki javno nastopa proti izpremembi današnjega reda v državi, češ, da je ta določba reakcionarna. Za njim je demokrat Wilder odločno zagovarjal to točko uradniškega zakona in dejal, da je popolnoma času primerna in da odgovarja razmeram, v katerih se nahaja naša država. Ko je predsednik odredil glasovanje, so vsi opozicijski

člani zapustili dvorano. Ta točka uradniškega zakona je bila nato sprejeta z glasovi vseh ostalih članov zakonodajnega odbora, t. j. s 14.

Novi Sad, 27. novembra. (Izv.) V noči od sobote na nedeljo je popolnoma pogorela tvrdka Rapid, ki je prevzela nalogo, da dobavi za poštne uslužbenke za vso državo službeno obleko. Zgorela je tudi vsa zaloga sukna, ki ga je dalo ministrstvo za obleke in ki je vredno 3 milijone dinarjev. (Čudno se nam zdi, da daje vlada take dobave ljudskim tvrdkam in le eni sami, namesto da bi upoštevala tudi slovenske obrtnike. Tako bodo sedaj vsi poštarji brez obleke v zimi, ki obeta postati precej huda. Op. uredn.)

Zbor narodno-socialistične mladine v Trbovljah.

V nedeljo so se sestali v Trbovljah delegati narodno-socialistične mladine iz cele Slovenije, da položijo temelj jugoslovanski narodno-socialistični mladinski organizaciji. V sokolski dvorani, kjer se je vršil zbor, je bilo prisotnih nad sto delegatov in delegatkin poedinih delavskih mladinskih društev. Za predsednika zbora sta bila izvoljena Branko Kozinec iz Ljubljane in Rudolf Dobrovišek iz Celja. Načelstvo narodno-socialistične stranke sta zastopala narodni poslanec Bradner in dr. Rostohar. Na predlog predsednika je zbor odposlal sledeče pozdrave: Ustanoviteli in voditelji čehoslovaške narodno-socialistične stranke senatorju Václavu Klobučniku in izvrševalnemu odboru čehoslovaške narodno-socialistične organizacije v Pragi, nadalje izvrševalnemu odboru avstrijske čehoslovaške narodno-socialistične mladine na Dunaju in akademskemu klubu nar.-socialistične omladine v Beogradu. V počaščenje spomina češkega nar. soc. mladinskega voditelja in mučenika Pulpana kakor tudi prvega predsednika nar. soc. mladinske organizacije v Trstu Joško Požarja so se delegati dvignili s svojih sedežev in trikrat vzkliknili »slava«.

Nato je nar. poslanec Bradner pozdravil zbor v imenu načelstva nar. socialistične stranke. Posl. Bradner se je pri tej priliki spomnil početka narodno-socialističnega mladinskega gibanja v Trstu, kjer je deloval kot podpredsednik prve narodno-socialistične mladinske organizacije. Takrat, je rekel, Jugoslovani še nismo bili svobodni, zato smo pomagali večjo važnost na narodnostno točko našega programa, do čim nam je danes treba več socialističnega dela, da si izvojimo tudi enakopravnost v narodu. Narodno-socialistična stranka bo posvečala vso svojo pozornost vzgoji delavske mladine v duhu narodno-socialističnega programa.

Sledili so nadaljni pozdravni govori in poročila delegatov poedinih krajevnih organizacij in podružnic mladinskih društev »Bratstva« in »Mladosti«. Iz poročil posnamemo, da se je vdeležilo društvo »Bratstvo« tudi mednarodnega socialističnega mladinskega kongresa, ki se je vršil letos v Solnogradu.

Zanimiva je bila konstatacija delegatov, ki so se vdeležili tega kongresa, da je namreč delavska mladina iz Nemčije, dasi organizirana v socialno-demokratskih, torej internacionalnih društvih prišla na kongres z rdečimi zastavami, ovitimi s frankfurtskimi trakovi.

V Ljubljani se bo poleg drugih učnih tečajev, letos zopet otvoril tečaj za srbohrvatski jezik, ki je lansko leto dosegel izredno velike uspehe. Tudi se bo letos poučevala češčina, kar je važno z ozirom na našo zvezo z brati Čehi in z ozirom na češko socialistično literaturo. Lepo poročilo je podal R. Dobrovišek kot zastopnik »Bratstva« iz Celja. Med drugim je poslal goreče pozdrave našim zaslužnim bratom na Primorskem in Koroskem. Istotako je bilo z navdušenjem sprejeto poročilo Šimnovca kot predsednika »Mladosti« iz Trnovega pri Ljubljani. Posebno pa

so zanimala poročila o napredovanju mladinskih društev v rudarskih revirih. Delegat J. Kocbeg je poročal o lepem razvoju »Bratstva« v Šoštanju in Velenju, Franc Ude o delovanju »Bratstva« v Trbovljah, ki je med drugim poročal, da naj bi nova mladinska organizacija razširila svoje delovanje tudi na naše neodrešeno ozemlje. Uvaževanja vredno je bilo poročilo iz Zagorja, ki ga je podal delegat Jelenc, kateri je naglašal, da se »Bratstvo« v Zagorju razvija kljub temu, da inteligenca dela temu važnemu mladinskega društvu velike ovire, namesto da bi ga podpirala. Tako postopanje je vredno tem večje obsojbe, ker je 75 % članov »Bratstva« včlanjenih v sokolskem društvu.

Kot tretja točka je bil na dnevnem redu organizacijski red nove mladinske organizacije, ki bo združevala vsa že sedaj obstoječa mladinska društva in klube ter ustanavljala nove krajevne organizacije. Iz organizacijskega reda je razvidno, da je jugoslov. narodno-socialistična mladinska organizacija avtonomni del jugoslov. narodno-socialističnega pokreta in da more njen član postati le tisti, ki soglaša s programom narodno-socialistične stranke. Živahna debata, ki se je razvila o tem predmetu, je pričala, s kakim velikim navdušenjem sledi naša mladina nar. soc. pokretu. Organizacijski red predvideva istotako kot češke nar. socialistične mladinske organizacije obvezen naziv brat in sestra.

O finančnih je poročal Sever. Po referatu o mladinskem tisku se je sklenilo, da se naroči izvrševalnemu odboru, da se ukrene vse potrebno za izdajo mladinskega glasila, ki naj bi izšlo najpozneje ob priliki mladinskega kongresa prihodnje leto. Sklenilo se je, da se ima vršiti prvi veliki kongres jugoslovanske narodno-socialistične mladine na binkoštni praznik prihodnjega leta v Ljubljani. Delegacija čehoslovaške nar. soc. mladine se udeležila tega kongresa s posebnim vlakom. Številno pa bodo zastopani na tem kongresu tudi delegati iz Hrvaške in Srbije.

Nato je sledila volitev načelstva, v katero je bilo izvoljenih 11 članov.

Pri slučajnostih se je Bertok kot Primorec zahvalil zboru za veliko pažnjo, ki jo je posvetil našemu neodrešenemu ozemlju. Zbor je bil nato zaključen, nakar so zborovalci stoji zapeli himno »Lepa naša domovina«.

Ponočje se je vršilo ogledovanje rudniških naprav. Zvečer ob 6. uri pa je bila prirejena v čast spomnu češkega narodno-socialističnega mladinskega pisatelja proletarca Pulpana Pulpanova akademija. Dramatični odsek »Bratstva« iz Ljubljane je vprizoril Pulpanovo enodejanko »Pred zarjo Svobode«. Pred predstavo pa je predaval Kozinec o Pulpanovem životopisu, dr. Rostohar pa o socializmu. Tako predavanja, kakor predstava sta napravila na našo delavsko mladino globok vtis in veliko navdušenje za narodno-socialistične ideale. Pred predstavo in po predstavi je sviral tamburaški zbor »Bratstva« iz Ljubljane.

pile s prihodom bloka v skupščino. Ako vlada radi njihovega prihoda ostane v manjšini, bo morala vsekakor skleniti ostavko. Kaj bo potem, zavis od gospoda Pašića. Ako uspe s sporazumevanjem in popuščanjem napram opozicijskim strankam doseči večino, menim, da bo blok ostal v opoziciji in bo sodeloval v skupščini. Če se pa po-kaže, da je to nemogoče, se zaenkrat ne more predvideti, katera kombinacija bo najprikladnejša. Sicer pa zavis vse od dogodkov in razmer po eventualni vladini stavlki.

Značilen je odgovor prvaka radikalne stranke Ljube Jovanovića, ki je izjavil glede razgovorov s hrvatskim blokom sledeče: Svojega pravega naziranja o tej stvari ne morem razložiti iz enostavnega razloga, ker ne vem, kaj se je razgovarjalo in kakšen je cilj teh razgovorov. Jaz in moji prijatelji pričakujemo dogodke in smo v negotovosti. Radi tega ne morem imeti svojega določenega mišljenja. Ni nam znano, kam so ti razgovori prišli, koliko poslancev pride in ali kdo sploh hoče priti. Vsi ti razgovori so zavili v tajnost. Stanje, v katerem se nahaja današnja vladna koalicija, ne daje najmanjše nade za resno delo. Zato je vsakemu jasno, da tako ne sme ostati.

Svetozar Pribečević je zanikal obstoj hrvatskega vprašanja. Za slučaj, da gospod Davidović izpremeni dose-danje orentacijo, je odgovoril Pribečević sledeče: Jaz bom proti vsakemu, ki hoče menjati politično smer in stališče demokratske stranke.

Dobrodušni Voja Lazić, vodja zemljoradničke stranke, je izjavil: Srbijanci Srbije bodo prihod hrvatskih poslancev v narodno skupščino najlepše pozdravili.

Ivan Deržić, narodnosocialistični poslanec, je izjavil, da stoji njegova stranka na stališču zagrebškega kongresa in da bo politično podpirala vsaki pokret, ki teži za pomirjenjem in sporazumom med Srbi in Hrvatci.

Radikalni minister Laza Marković je odgovoril: Mislim, da se vprašanje prihoda hrvatskega bloka v narodno skupščino uporablja od gotovih politikov kot taktično sredstvo, ne samo da se oslabi politika, zasnovana na vidovdanski ustavi, marveč poglavitno radi tega, da se sklene skupna fronta proti radikalni stranki. Ako gg. Davidović, Veljković in prijatelji v resnici žele sporazumevanja s Hrvati, ne razumem zakaj gre vzporedno s to težnjo tudi njihova akcija, da se koalicija razdere in radikalna stranka oslabi.

Gospod Milan Grol, znani levičarski politik demokratske stranke, je odgovoril na vprašanje o rezultatu zagrebškega kongresa sledeče: V tej obliki se vprašanje ne postavlja pravilno. Zagrebški kongres je v resnici rezultat. Na konferenci v Lidžah so nezavisni javni delavci dali izraz pokretu, ki se je samoniklo, brez vsake organizacije razvijal na vseh straneh. Kongres v Zagrebu je prišel kot manifestacija sile tega pokreta in kot potrdilo resnih pogojev za realno politiko v tem pravcu. Naivno je tolmačiti prisotnost praktičnih politikov, kakor na pr. Davidovića in Veljkovića, z drugimi pobudami, nego s silo samega pokreta. To, kar je prišlo po kongresu v Zagrebu, ni samo rezultat, nego nadaljna posledica prirodnega toka stvari in to je ravno, kar je na potu takozvanim spremnim politikarjem »kombinacij«, ki so ves čas podcenjevali, da je danes treba razumeti razpoloženje in struje v narodu. Na vprašanje dopisnika o sodelovanju demokratov Davidovičeve struje z radikalno stranko s Stojanom Protićem na čelu, z zemljoradniki, s Korosčevno skupino in s hrvatskim blokom,

je Grol odgovoril nastopno: Indiskretno je, pa tudi osebno nisem pozvan, da govorim o tem, kar se v sedanjem trenutku dela, da obvladamo težkoče v tem pravcu. Lahko rečem, da se na vseh straneh kaže dobra volja in po-movanje neobhodnega kompromisa, ki ne predstavlja politične špekulacije v ozkih strankarskih in osebnih namenih, temveč nacionalno državno potrebo. Prihod vseh Hrvatov v Beograd daje nov pečat jedinstvu. Od neprecenljive vrednosti je, da se ta dogodek izvrši v tej skupščini in ne v tistih po novih izborih, v katerih bodo z novimi elementi nastale tudi nove težkoče. Prikladnejše in dostojnejše je, da se vsaj načelni del srbo-hrvatskega sporazumevanja reši rano, da se na ta način za-

varuje novemu parlamentu čim več državotvornega jedra. Stojan Protić je izjavil nastopno: Izgleda mi, da je vidovdanska politika do-igrala. Še se poizkuša viliti na smrti bolnemu nekoliko etra in ga še za nekaj dn oživi, toda njegova usoda je takorekoč zapečatena. Sicer pa se tudi drugega ni moglo pričakovati od vidovdanske politike. Mi jo moramo zapustiti, dasi je bilo veliko boljše, da je nismo nikdar začeli. Če želimo, da živimo svobodni in ujedinjeni v bratski zvestobi in da napredujemo kot svoboden in ujedinjen narod, tedaj se moramo povrniti k politiki 1. decembra ter čimprej popraviti in menjati, kar se je 1921. leta pokvarilo.

Politične vesti.

Shodi »Jugoslovanske zajedno.«

V soboto je priredila »Jugoslovanska zajednica« že tretji shod v dvorskem okraju in sicer to pot na Tržaški cesti pri Ruparju. Prostorni gostilniški prostori so bili nabit polni volilcev, ki so se soglasno in z navdušenjem izrekli za »Jugoslovansko zajednico«. Na shodu so govorili učitelj Skulj in Ambrožič, Rudolf Juvan in drugi. — Predvsem za barjane se je vršil v nedeljo jutraj shod pri Česnovarju istotako sijajno obiskan, kot vsi shodi »Jugoslovanske zajednice«. Volici - Barjani so se vsi izrekli za »Jugoslovansko zajednico«. — Govori dr. Voduška, Rupnika in Vojske so bili z velikim odobravanjem sprejeti. — Isti dan popoldne je sklical JDS shod pri Mokarju na Barju, ki se pa ni mogel vršiti, ker so Barjani odločno odklonili nastop mlado-demokratskih demagogov.

»Slovenec« je postal na stara leta gluhi.

Dvakrat smo že pozvali »Slovenca«, da nam odgovori, kako more SLS zastopati interese vseh slojev. Mesto da bi nam nato odgovorili, pa častiti »Slovenec« v enomer zatruje, da ima SLS dobro voljo zastopati pri vsaki priliki in vsak čas vse sloje slovenskega naroda. Da SLS tega ne zmore, dokazuje krepke tendence krščanskega socialnega delavstva pa samoosvojitvi, ki se je začelo zavedati, da politika kmet-ske zveze, katero zastopa poslanec Brodar, nasprotuje interesom delav-skega ljudstva. Ta divergentnost inter-esov je prišla do jasnega izraza o zna-nih dveh »upitih« poslanca Gosarja in poslanca Brodarja, izmed katerih eden zahteva to, kar drugi pobija. Zahtevali smo odgovora in pojasnila zaradi teh dveh pitov poslancev ene in iste SLS. Toda mesto, da bi nam dali nato pri-meren odgovor in s tem pobili naše tr-ditve, da SLS ne more zastopati inte-rese vseh stanov, ponavljajo stare ne-štetokrat premlete fraze, kako materin-sko skrb deli SLS do vseh slojev.

Zagonetna politika SLS.

V nedeljo je priredila SLS v Unionu volilni shod za Ljubljano. Zbralo se je raznovrstnega občinstva poleg nekaj ljubljanskih volilcev. Tudi z dežele so prišli kmetje, ker so ji mlikerikalni agi-tatorji zatrjevali, da hoče voditelj kr-ščanskega socialnega delavstva, poslanec Gosar zahtevati, da se carina na živino zviša, da bi tako doma cene živin in pra-ščen padle. Kmetje, kiso bili v strahu, da bodo morali potem vsled tega svojo živino v lastno škodo prodajati, so bili pripravljeni, da poslancu Gosarju vržejo ven, če bo treba. Pripeljali so s seboj tudi poslancu Brodarja, predsednika kmet-ske zveze, da bi jih ščitil proti po-slancu Gosarju. Oba gospoda sta se s prva pri govorniški mizi nekam čudno

gledala. Vsak je imel v roki svoj »upite« na ministra, in bila je resna nevarnost, da se sklicani shod razbije. Toda kleri-kalci z zvijačami ni osnikoli v zadregi. Tako so se tudi v tem slučaju izmislili trik, ki ni bil brezuspešen. Sklenili so, da se preberejo in sprejmejo dve reso-luciji, ki naj bi zadovoljile tako krščan-sko socialno delavstvo, kakor klerikal-nega kmeta in se s tem vspostavi zopet soglasje interesov obeh stanov. Najprej se je torej prebrala in odobrila resolu-cija poslanca Gosarja, ki zahteva, da se mora carina na živino znatno zvišati in s tem pritisniti cene živini in prašičev navzdol, takoj na to pa je bila sprejeta tudi resolucija poslanca Brodarja, v ka-terih zahteva, da se carina na živino in prašiče odpravi. Obe resoluciji sta bili, kakor poroča »Slovenec«, soglasno in z velikim navdušenjem sprejeti. Tako je bila zopet vspostavljena med sloji SLS največja harmonija in shod se je zaklju-čil z največjim navdušenjem za kleri-kalno listo »Zveze delavnega ljudstva«, ki jo pa seveda ne bodo volili ne kmetje in ne delavci.

Zasebnim uradnikom in uradnicam!

V Ljubljani imamo veliko bank, vsa-ka ima 12 ravnotežev in na stotine uradnikov, ki pa imajo po vrhu še vsak svojo cipo. Tako je govoril na Barju vodja mladinov dr. Dinko Puc, zastop-nik tiste stranke, ki lovi uradništvo in ga farba z draginskimi dokladi, slad-korjem, mastjo in moko. Tako surovo in žaljivo ni govoril niti največji sovražnik uradništva znani dr. Sušteršič. Kaj po-rečejo k temu uradniki in uradnice? Ali bodo pustili blatiti svoj stan in to še od človeka, ki hoče igrati vodilno javno vlogo in biti zastopnik v občinskem sve-tu ljubljanskem. Sramota za JDS, da ima take voditelje in je skrajni čas, da ta stranka čimprej izgine iz površja.

Slabši kot žgajnar.

Tako vsklikajo ljudje, ki hodijo po-slušat klanfarje znanega voditelja JDS dr. Puca. Kar je pa čeval na Barju, pa presega vse meje dostojnosti in se ljudje prav upravičeno zgražajo in s studom obračajo hrbet tem zabuhlim frazerjem. Fui Teufel!

Velika demokratska manifestacija.

Kadar se čita o velikih manifesta-cijah, je treba najpoprej vprašati po prostorih, v katerih se je manifestacija vršila. Ako bi bilo v kazini vse nabit polno, bi ne šlo v dvorano več kot 450 ljudi. To pot pa dvorana ni bila napol-njena, poleg tega pa je bila na shodu zastopana velika večina državnih usluž-bencev, ki niso demokrati, ker so hoteli iz Reiserjevih ust slišati besedo o do-kladah. Ako vse to pomislimo, vidimo, da je bilo na »največjem« demokrat-skem manifestacijskem shodu zbranih okoli 150 demokratov. Ti Ljubljane ne bodo rešili. Manifestacije se sklicujejo v »Union«, kjer je prostorna dvorana, a ne v kazini, gospoda. Capito?

Generalovo poslednje povelje.

Včeraj je prinesel »Pondeljek« pismo ministra Žerjava. Ako to pismo primer-jamo s poveljem, ki ga je izdal Žerjav pri volitvah v konstituanto, vidimo, da v njem ni one odločnosti in vere v zmago, kot zadnjič. Vidi se, da Žerjav sam več ne računa z zmago. Minister ki z njim delajo samo še reklamo, pa danes prav nič več ne imponira. Pa nam je že zadnjič bolj imponiral.

»Jutrovske« brzojavke.

Na trditev »Jutra«, da je poslanec Bradner na potu v Prago rekel Ljubi Davidoviću, da se nameravajo pri ob-činskih volitvah v Ljubljani narodni so-cijalisti združiti z demokratsko stranko, smo mi ugotovili, da je bil pakt med na-rodniimi socialisti in dr. Ravniharjevo skupino že več dni pred tem sklenjen in vsled objave v zagr. in beogr. listih znan že cel jugoslov. javnosti, torej tudi Bradnerju in Davidoviću. Vsled tega Bradner ni mogel govoriti o tem, da se narodni socialisti nameravajo zdru-žiti z demokratsko stranko. »Jutro« na vse to molči. Zato imamo dosti povoda za »Jutro« prineslo, oddal Ljuba Davi-čević. Mogoče je z Davidovičevimi »br-zojavko« prav tako kot z ono namisliti

Beogradski politiki o sedanji situaciji

Uredništvo beograjskih »Novosti« je povprašalo nekatere vodilne politike za njih mišljenje o sedanji situaciji. Ljuba Davidović, voditelj demokratske stranke, je med drugim odgovoril: Že od zagrebškega kongresa so se začeli voditi razgovori s predstavniki hrvatskega bloka in s posrednimi politiki iz

Beograda. Razgovori so se vršili z namenom, da blok prekine taktiko obstrukcije in da pride v skupščino, da se nenormalne razmere v skupščini konč-nou uredi. Posledica teh razgovorov je ta, da, kakor mislim, hrvatski blok go-tovo pride v skupščino. Težko je na-tanko predvideti posledice, ki bi nasto-

Qanto conficiamur moerore 10. VIII. 1853 (Socializem, komunizem, tajna društva (prostozidarstvo), biblijske družbe, svobodomiselnja duhovniška društva. Take pogubonosne kuge se po-dovno in z najostrejšimi besedami za-vračajo).

Ta syllabus je bil z encikliko Quan-ta cura, 8. XII. 1854, poslan vsem ško-fom rimsko-katoliške cerkve v vednost, je bil torej uradno notificiran in je po-stal obvezen za vse katoličane, da se točno po njem ravna. Omenjena en-ciklika namreč pravi: »Omnes et sin-gulas pravas opiriones ac doctrinas singulatim hisce Litteris commemoratas auctoritate Nostra apostolica reprobamus, procribimus atque damnamus, easque ob omnibus catholicas Ecclesi-ae Filiis, veluti reprobatas, proscriptas atque damnatas omnino haberi volumus et mandamus.« (Zavračamo, prepove-dujemo in prekolnemo iz moči Naše apostolske oblasti vse in vsako krivo mnjenje ter nauk, ki je naveden v tem pismu, hočemo in zaukazujemo, da jih vsi otroci katoliške cerkve enako sma-trajo za zavrnjene, prepovedane in pro-klete.)

Stavke syllaba je povzela pozneje tudi enciklika papeža Leona XIII. »Immortale dei miserentis I. XI. 1855. (Acta s. sedis 18, 173 sequ.)

Kdor protl temu izrecnemu ukazu papeža ravna, bodisi, da komu izor-

in socializem odobrava ali, ga kakorkoli (z besedo, s tiskom ali z glasovanjem) podpira, ta zagreši: 1. verski zločin povspesevanja krivoverstva, kateremu zločinu sledi (latae-sententia) samo-posebni izključenje iz cerkve. 2. verski zločin podpiranja »tajnih društev« (so-cietates clandestinae), kateremu ravno tako slei samo po sebi izobčenje iz cerkve. Če je k tem societates clande-stinae prištevati socialdemokratske organizacije, o tem so mnenja kat. učiteljev cerkvenega prava deljena, so-glasno pa je njihovo mnenje o tem, da komunistične organizacije spadajo k prepovedanim društvom, ker so načeloma mišljene pod societates clande-stinae vse one organizacije, ki rujejo proti državi ali cerkvi. (Hollwerck, Strafgesetze 170, Heiner, die kirchli-chen Zensuren S. 76.)

3. prestopek zoper cerkveno oblast zaradi nepokorščine napram papežu. Ta ima za posledico izobčenje, ki sledi pre-stopku samo po sebi (latae sententiae).

Tozadevno pravi katol. profesor ka-nonskega prava, Hollwerck (Strafge-setze str. 190) to-le: »Da der Papst die Praesumptio für sich hat, dass er die Grenzen seiner Befugnisse beim Befehlen nicht überschreite, so kann nicht die Kompetenzfrage von Seiten der Untergebenen erhoben werden. Da lerner der Papsi auch über weltliche Angelegenheiten, insofern sie für die

Kirche und, insofern sie für diese von Bedeutung sind, zu befehlen das Recht und Pflicht hat, so kann ein Befehl des Papstes nicht einfachhin deswegen abge-legt werden, weil die Sache eine weltliche ist. Sie kann ihrer Natur nach oder infolge historischer Entwicklung oder durch momentane Kombination, die vielleicht von irgend einer Seite ab-sichtlich herbeigeführt wurde, für die allgemeinen kirchlichen Interessen oder wenigstens für die eines bestimmten Landes von Bedeutung sein. Dann kann aber auch die Autorität des heiligen Stuhles nicht bestritten werden; prinzi-pielle und hartnäckige Verweigerung des Gehorsams hierin hätte m. E. ohne Zweifel die Strafe der Exkommunikation zur folge.« Dalje pravi Hollwerck: »Das subtrahere (der Kanon sagt: qui a Ro-mani Pontificis obedientia se subtra-hunt vel recedunt) wird in der Regel als eine totale Gehorsamsaufkündigung gegenüber dem hl. Stuhle verstanden.« (Strafgesetze 196.)

Na podlagi navedenih razlogov se da torej sklepati, da je ne samo zelo verjetno, da se duhovščina upira skle-njenemu kompromisu med SLS in ko-munisti, marveč je smatrati za izklju-čeno, da bi zavedni katoliški krogi, predvsem pa duhovščina, glasovala za kompromisno listo krščanskih socialis-tov in komunistov ter ref. socialistov.

Pred važnim vprašanjem.

V časopisu se je že ponovno po-ročalo o nezadovoljstvu, ki vlada v SLS zaradi zveze s komunisti in so-cialnimi demokrati, vsled česar se obe-tajo na strani SLS precejšnje absen-ce. To je zelo verjetno, ker za to go-ve-re zelo tehtni razlogi, ki jih hočemo v naslednjem navesti.

Čitateljem bo menda že znano, da je papeška stolica kot najvišja učna ob-last katoliške cerkve in v svojih služ-benih izjavah komunizem, socializem ali socialno demokracijo zavrgla, pre-povedala in preklela kot pregrešno zmo-to. V seznamu, ki je znan pod lat. naslo-vom: »Syllabus completens praecipuos nostrae aetatis errores, qui notantur in allocationibus consistorialibus, in en-cyclicis aliisque apostolicis litteris sanc-tissimi domini nostri Pii papae IX. (Acta Pii papae IX. vol III. 701), glasi se § IV. takole:

Socialismus, Communismus, Socie-tates clandestinae, Societates biblicae, Societates clerico-liberales. Ejusmodi pestes saepe gravissimisque verborum formulis reprobantur in Epistolis encycl. »Qui pluribus«, 9. XI. 1854; in Alloc. Quibus quantisque, 20. IV. 1849; in Epist. encycl. Noscitis et Nobiscum 8. XII. 1849; in Alloc. Singulari qua-dam, 9. XII. 1854; in Epist. encycl.

no brzojavko, ki jo je po trditvi demokratov odposlalo vodstvo radikalne stranke in v kateri se pristašem radikalne stranke zabranjuje aktivno sodelovati v »Jugoslovanski zajednici«. — Kakor smo izvedeli, take brzojavke radikalna stranka sploh ni odposlala. Tu se vidi politična lopovščina »Jutrovcev« na čeli črti. Radovedni smo s kakimi »brzojavkami« bodo prihajali v zadnjih dneh tik pred volitvami.

Za čigavo zmago?

Jasno je kot beli dan, da se bo vršila resna borba za zmago pri ljubljanskih občinskih volitvah le med »Jugoslovansko zajednico« in klerikalno »Zvezo delavnega ljudstva«. Značilna pa je pri vsem tem taktika mladinske JDS. Mladini že zdavnaj sami vedo, da pri volilnem uspehu niti v pošteve ne prihajajo in da bodo dirkali le še z Bernotovo listo, kdo bo dobil manj glasov. Kljub temu pa mladini v enomer zatrujejo, da jim je ljube, ako zmaga klerikalna lista, kakor pa »Jugoslovanska zajednica«. Naš poročevalec je danes govoril z znano vodilno osebo JDS, ki mu je zagotavljala, da jim je stokrat ljube zmaga klerikalcev, kakor pa »Jugosl. zajednice«, češ, klerikalci itak ne bodo prišli na magistrat ter bo zaradi komunistov njihova lista razveljavljena, mi pa hočemo za vsako ceno igrati še važno vlogo v Beogradu. Ako se jim ljubljanske volitve ponesrečijo, zgubijo vso zaslonbo in ugled tudi v Beogradu. Tako je zadrževal voditelj JDS, ki je tudi rekel, da bodo mladini stori vse, da odtegnje »Jugoslav. zajednici« čim največ glasov in na ta način pripomorejo klerikalcem do zmage. — O svoji slepi strasti gre torej JDS tako daleč, da z vsemi sredstvi nastopa proti »Jugoslovanski zajednici«, katere edino prijava in pošteve in kakor se je že v večjih slučajih izkazalo, podpirajo na vso moč klerikalce. Toda voditelj JDS se bodo v tem slučaju zaračunali, kajti ljubljanski volilci so dovolj razsodni, da ne bodo po nepotrebnem slabili napredne liste »Jugoslovanske zajednice« in podpirali klerikalce indirektno s tem, da oddajo svoj glas za izgubljeno JDS. Da se ne motimo, to bo pokazal izid volitev dne 3. decembra.

Nasilnost mladinskih agitatorjev.

Sobotni shod JDS v kazini je bil sklican za javne nameščenice. Poslanec profesor Reisner, ki je bil poklican iz Beograda, bi jim bil moral povedati, kaj so gospodje v Beogradu dosegli za javne nameščenice, kdaj in v kakem obsegu se bodo izplačali nabavni prispevki, kako se bodo zvišale draginske doklade, kdaj se bo razdelil sladkor in mast. Na tem shodu so se doigrali mučni prizori. Profesor Reisner je prišel očividno samo na agitacijski shod, mesto da bi bil stradaljočim javnim nameščencem povedal to za kar jim je šlo. Na shod so prišli javni nameščenci vseh političnih strank ki pa so doživeli razočaranje. — Profesor Reisner je namreč govoril o vsem drugem samo o stvari ne. Hvalisal je sebe in edino zvečičavno JDS in dr. Žerjava. — »Jutrovski« agitatorji so imeli očividno nalog vsako opozicijo v kati zadušiti. Ko je neki uradnik, katerega je usoda bridko tepla in mu uničila celo družino z otroci in ženo vred, ga palmila v dolgove in obup, in kateremu si socijalni prvaki naše pokrajinske vlade in centralne uprave vkljub ponovnim prošnjam niso priskočili na pomoč, izrazil svoje ogorčenje in pesimizem nad delovanjem jutrovskih gospodov, so se vrgli nanj jutrovski agitatorji, zgrabili ubogo uradniško paro za vrat in vrgli iz dvorane. To moramo javno pribiti, da bo ljubljanskemu volilstvu, posebno pa uradništvu informirano, kako postopa JDS s sestradanim uradnikom, ki je dal svojim duševnim mukam ogorčenje proti vednim praznim obljubam JDSarskih politikov. »Jutro« je zadevo po svoje zavilo, češ, da je bil dotični uradnik pijan, kar pa je nesramna laž. Ugledne priče kakor učitelja gg. Ambrožič, Škulj, Pelan i. dr., ki so z imenovanim uradnikom po incidentu govorili, potrjujejo, da je bil uradnik popolnoma trezen. Poleg tega ugotavljamo kot popolnoma izključeno, da bi bil mož pijan, ker dotičnik sploh ne pije. Ako bi bil pijan, mogel bi biti pijan pač samo od praznih obljub, katere je prinesel profesor Reisner javnim nameščencem na kazinski shod.

Gospodarstvo.

LETOŠNJE VINSKE CENE.

V raznih političnih in tudi strokovnih listih se v zadnjem času navajajo cene letošnjemu moštu in vinu, ki večkrat ne odgovarjajo resnici. Tako se n. pr. poroča, da se dobijo mošti, oziroma vina v krškem, novomeškem, metliškem, bizelskem, haloškem, ljubotermerskem in mariborskem okraju po 10 do 12, la celo po 8 in 6 K liter.

Ker dovaljajo taka, večinoma tendenciozna poročila marsikaterega nepoznavalca razmer do presečenja, ter konzumente do neopravičenega zabavljanja po gostilnah, smatram za potrebno, podati tem potom širši javnosti pravo sliko o kvaliteti in cenah letošnjih vin.

Da zaostaja kvaliteta letošnjega vinskega pridelka v mnogem za lanskim, t. j. za letnikom 1921, je vspricho slabega vremena med trgatvijo evidentno; da bi pa tvoril letošnji pridelek kvaliteto najslabše vrste, je pa spet pretirano naziranje. Nasprotno! Niso sicer prvovrstna, a tudi ne tako slaba, kot se je domnevalo. Kjer se je pozno in ob količkej ugodnem vremenu trgalo ter pri trgatvi skrbno odbiralo gnilo grozdje od zdravega in so mošti pravilno pokipeli, so vina povprečno srednje dobrote z 8 do 10 odstotki alkohola in brez postarskega, t. j. gnilega ali plesnivega okusa. Kjer se je pa pri trgatvi ravnavo površno, je mošt, oziroma sedaj že vino, slabega, neprijetnega okusa in bo nestanovitno, zlasti ono, ki ni bilo že pretočeno in žveplano ali bisulfitirano. Zato svarimo pred nepremišljenim nakupom takega vina. Prednost bodo imela letošnja pravilno spravljena in pravilno negovana vina v tem, da ne bodo po letu tako rada cikinila, kot so lanska.

Cene sicer še niso povsod fiksirane, toda iste varirajo pri srednjih, zdravih, 8 do 9 in pol odstotnih vinih od 16 do 20 K, pri izbranih, finejših vinih (rizling, silvanec, burgundec, traminec, portugalka, velitinec, ordiber, moslavina i. e.) z 9 in pol do 11 odstotki alkohola pa od 21 do 24 in tudi do 28 K za liter iz producentove kleti, odnosno od bližnje odposiljalne postaje. — Dobe se sicer nova vina tudi po 12 do 10 in celo po 8 ali 6 K liter, toda le v malenkostnih množinah in pri takih manjših producentih, katerim primanjkuje posode, ali če je dotična pljača že tako šibka, kisla ali pokvarjena, da jo gostilničar, odnosno vinski trgovec, sploh ne čuti, oziroma z drugimi vini mešati ne more.

Pretiravanje na eni, podcenjevanje na drugi strani, škoduje producentu in kupcu ali konsumentu, zato je pač najbolje, da se pove le faktični položaj tržne cene. — Vina je letos povsod dosti in celo v Belokrajini (Metlika, Drašiči, Radovica, Semič, Črnomelj) ga

je mnogo več od lani in je deloma tudi boljše od lanskega, zato bi bilo želiti, da naši gostilničarji in vinski trgovci obiščejo v velikem številu domače producente na Dolenjskem, Belokranjskem in Štajerskem, ter jih po možnosti rešijo iz sedanje zadrege. Letošnja vinska kupčija je namreč dosedaj povsod še precej klaverna. — Prodajna cena ni sicer tako visoka z ozirom na velike produkcijske stroške, toda razne prevoznice z vozniki in z železnico, državna trošarina, mestne užitnine itd. znatno povečajo stroške. — Konečno moram še pripomniti, da letošnje rdeče vino, takozvani »cviček«, odgovarja popolnoma svojemu značaju, ker ni pretemne barve, je primerno miliga ter aromatičnega okusa, t. j. »tipa«, ki smo ga bili vajeni v boljših, predvojnih časih.

Višji klet. nadzornik
Fr. Gombač.

— **Znižanje cen papirju.** Zadnji porast dinarja na borzi je omogočil domači papirni industriji, da si je nabavila v teku zadnjih dni nekaj ceneje one surovine, glede katerih je navezana na inozemstvo. Smatrajoč za svojo dolžnost, da s tem okoristijo takoj svoje odjemalce, so papirnice cene svojim izdelkom že prilagodile novim cenejšim surovinam. Tako so Združene papirnice Vevče, Gorčiane in Medvode d. d. v Ljubljani kot vodeča tvrdka v tuzemski papirni produkciji določile svojim proizvodom z takojšnjo veljavnostjo pri novih naročilih izdatno nižje cene, ki so pri nekaterih vrstah papirja do 30 odstotkov nižje od dosedanjih.

— **Devize za nakup papirja.** Domače papirnice: Združene papirnice d. d. v Ljubljani, Bratje Piatnik, Radeče, Sladkogorska tovarna lepenk in papirja, Sladkagora in Zagrebska tovarnica papira d. d., Zagreb, so v stanu izdelovati z njihovimi v obratu se nahajajočimi sedmimi papirnimi stroji letno 1.600 vagonov vsakovrstnih dokumentnih, risalnih, pisalnih, tiskovnih in ovojnih papirjev. S to produkcijo niso domača podjetja le v stanu kriti cele domače potrebe na teh vrstah papirja, temveč jim preostane celo ena tretjina za izvoz. Upoštevaje to dejstvo, je po poročilih zagrebskih listov sklenil Odbor za promet z devizami in valutami pri Narodni banki v Zagrebu, da za uvoz papirja teh vrst iz inozemstva ne dovoljuje več nakupa deviz.

Shodi „Jugoslovanske zajednice“.

V TOREK, DNE 28. NOVEMBRA:

Ob 8. uri zvečer za poljanski okraj v gostilni »Lisjak«, Mesarska cesta 2 (na klavnici).

Ob 8. uri zvečer za šišenski okraj v gostilni »Kolence«, Kavškova cesta.

Dnevne vesti.

— **Izjava.** Z ozirom na trditve demokratskih listov, da je »Jugoslovanska« podkupljena od »Jadranske banke«, izjavljam, da nisem prejel od nobenega funkcionarja omenjene banke glede urejevanja in smeri lista nikakih navodil, še manj pa kak denar, in da bi si tako vmešavanje najodločneje prepovedal. Za urejevanje in smer lista sem odgovoren edino le »Jugoslovanskemu« novinskemu d. d. v Zagrebu. Ko je prešla »Jugoslovanska« v njegovo last, sem obdržal glavno uredništvo lista pod obojestransko obveznostjo, da bo list deloval v smislu idej zagrebskega kongresa in proglasa, ki ga je »Jugoslovanska« objavila ob spremembi lastništva. Te smeri se je »Jugoslovanska« do sedaj tudi držala in ji bo ostala zvesta tudi v bodoče. Kdor govori in piše drugače — **laže.**

Fakin Zorko,
glavni in odgovorni urednik »Jugoslavije«.

— **Prvi december v Parizu.** »Institut slovenskih nauka« v Parizu, ki je sestavni del Sorbone, bo svečano proslavil praznik našega ujedinjenja, 1. decembra zvečer v veliki dvorani geografskega društva. Praznovanju bosta predsedovala g. Paul Appell, rektor univerze in g. A. Meillet, predsednik »instituta slovenskih nauka« v College de France. Po predsedniškem pozdravu predava g. Eisenmann, profesor Sorbone, o naporih našega naroda, na ujedinjenju in na ureditvi skupne države. Umetniški del bodo proizvajali člani Opere in Francoske Komedije. Na vsopredju je godba Biničkera, Milojevića, Konjevića in Manojlovića. Recitalo se bo Zuraja. Slovence Lovra Tomana, V. Nazora, Milana Rakića, Milutina Bojića in drugih.

— **Pozor pred antraksom.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev nas prosi, da objavimo to-le obvestilo: Kakor poroča šef stalne bakteriološke stanice v Ljubljani, se je zadnji čas pojavilo med domačimi živalmi precejšnje število vrančine prisada (Anthrax, Milzbrand). Ta zelo nevarna kužna bolezen se s kožami, ščetinami, žimo itd. obolelih živali prenaša osebo na usnarje, krtačarje, silarje in mesarje. Prvi znak je nevaren tvor (gustula maligna) na infekciji izpostavljenih mestih, posebno na rokah in na obrazu. Vsak tak tvor je torej takoj javiti zdravniku, ki bo odredil potrebno zdravljenje in bakteriološko predstavo. Delavci prej imenovanih poklicnih kategorij pa naj pazijo, da preprečijo pri delu vsako poškodbo kože in da vsako tudi najmanjšo ranico obvežejo z neprodudim obvezo.

— **Upokojenci in g. Bole.** Prejeli smo iz Maribora: Na četrtkovem shodu »Zajednice« v Mestnem domu je trdil g. Bole, da sem bil pred petimi dnevi v Ljubljani ter da sva govorila o tem, da bodo vsi upokojenci volili Bernotovo listo. *To ni res.* Res sem bil 15. t. m. po svojih privatnih opravkih v Ljubljani in tudi v gostilni g. Boleta, ki ga pa še nikoli nisem videl in ga tudi ne poznam. V gostilni je bila samo njegova žena, kateri sem omenil, da bi zelo rad govoril z g. Boletom radi onih 50.000 lir, ki jih je daroval rimski papež upokojencem južne železnice. O kakih volitvah pa ni bilo govora, tem manj, ker sem odložil svoje funkcije v mariborski podružnici upokojencev južne železnice že 11. aprila t. l. in to ravno radi onih 50.000 lir, od katerih v Mariboru nismo dobili ničesar. Toliko v pojasnilo. Janko Kaučič, vpokojenec, Maribor.

— **Država, invalid in bogataši.** — Beograjski listi poročajo, da je umrl kapetan invalid Veliša Božović v največji bedi — od gladi. Iste dni pa je zaznala javnost od skupščinskega poslanca, kako so znani milijonarji, bogataši, trgovci in industrijci prejeli od vlade na račun vojne odškodnine velika brezobrestna posojila. Ti dve dejstvi sta značilni za današnjo vladno in njeno srce napram invalidom in bogatašem. Eni umirajo od gladi, drugi se bogatijo od vladnih pomoči.

— **Bisereno poroko** sta obhajala večeraj v Podlipovcu pri Zagorju ob Savi zakonska Lovrač. Živel!

— **Umrla je** v Sodražici veletrgovka gospa Marija Gruden v 64 letu starosti. Blag ji spomin!

— **Tatvina v vlaku.** V vlaku, ki pelje iz Krškega čez Zidani most v Ljubljano je neznan tat ukradel Vekoslavu Petelinu, uslužbencu Jadranske banke v Ljubljani iz notranjega žepa suknjiča črno usnjato denarnico z vsebino 2600 kron.

— **Moška obleka** vredna 2630 kron je bila ukradena Florijanu Žumru v Tunjicah.

Ljubljana.

— **Rout pri** namestniku. Na praznik narodnega ujedinjenja, v petek, dne 1. decembra se vrši ob 19 (7 zvečer) pri gospodu pokrajinskemu namestniku Iv. Hribarju rout.

— **Praznik** ujedinjenja. Meddruštveni odbor akad. organizacij v Ljub-

ljani sklicuje na praznik ujedinjenja, v petek, dne 1. decembra 1922 ob 11. uri slavnostno zborovanje pred univerzo. Dnevni red: 1. Petje. 2. Govori. 3. Obhod po mestu. — Meddruštveni odbor akad. organizacij v Ljubljani.

— **Smrtna nesreča na Grintovcu.** V nedeljo okrog poldne se je v Kamniških planinah smrtno ponesrečil jurist gosp. Josip Turk, sin znane ljubljanske rodbine. Mlademu, navdušenemu turistu je spodrsnilo na ledenem snegu na južni strani Grintovca, da je padel v prepad ter se ubil. Ponesrečenovo truplo prepeljejo v Ljubljano. Bodi mlademu in povsod priljubljenemu planincu ohranjen časten spomin, prizadeti rodbini pa naše globoko in iskreno sožalje.

— **Smrtna kosa.** V Dalmatinovi ulici št. 1 je umrl strokovni uradnik Kmetijske družbe g. Ciril Prijatelj v 30. letu starosti. Pogreb se vrši danes popoldne ob 4. uri. — V Gledališki ulici št. 10 je umrla po daljšem bolehanju učiteljica Minka Osana, stara šele 25 let. Pogreb se vrši danes popoldne ob 3. uri. N. p. v m.!

— **Trgovci, obrtniki itd.!** V smislu zakona razglašena v Uradnem listu z dne 23. maja 1922 št. 52 se proslavlja vsako leto dan 1. decembra v spomin na proglas ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev kot narodni praznik. Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča o tem vse svoje člane s pripomnjo, da bodo ta dan trgovine zaprte. Načelnikov namestnik.

— **Zatekel se je** pes doberman. Črne barve. Poizve se v uredništvu Jugoslavije.

— **Izgubila se je** zlata ženska ura. Pošten najditelj naj odda proti nagradi na policiji.

— **Kaj vse krađejo.** Te dni je bilo aretiranih več tatov, ki so kradli plošče od štedilnikov.

— **Povodenj v Ilirski ulici.** V nedeljo dopoldne je v Ilirski ulici počila vodovodna cev. Z močnim curkom je vršela voda na dan do ponedeljka zjutraj. — Včeraj pa so zaustavili vodo in po večini že popravili vse kar je treba.

— **Zanimanje za zabavni večer,** ki ga priredijo šentjakobčani ob priliki obletnice ujedinjenja v četrtek, 30. novembra ob 8. zvečer v dvorani kazine, je splošno po Ljubljani. Saj bo pred široo javnost v našem mestu privrkat stolpi kapelnik in pevovodja g. Danilo Bučar in nam pokazal, kaj zmore talent in jeklena vztrajnost in požrtvovalnost. G. Bučarju se je posrečilo zbrati okrog sebe prvovrstne godbenike, pevke in pevce in uspeh svojega večmesečnega neumornega delovanja pokaže v četrtek. Na vsopredju so najprirednejši komadi iz narodnih pesmi, operet in oper, poleg tega tudi Schwabova »Zlata kanzljica«, ki jo izvaja mešani zbor s spremljevanjem orkestra. Sopran solo poje ga. Vidmarjeva. — Prireditev se vrši pri pogrnenih mizah, strežbo šentjakobske gospe in gospodične. Preskrbljeno je torej najboljša za dušo in telo, zato vabimo napredno občinstvo, da se večera udeleži v čim največjem številu. Ako bi kdo ne prejel vabila, pa bi se rad udeležil omenjene prireditve, dobi ga v kavarni Zalaznik ali v šentjakobski knjižnici. Vstopnina 5 Dinarjev za osebo.

— **Atlas, II. del,** se predvaja še do včevši 29. t. m. v kino Tivoli. Napeta, senzacionalna drama, v kateri vzbuja pozornost, neverjetna drznost in spretnost grofa St. Marie, ki po dolgi mukah in naporih strmoglavi svojega tekmeča, lopova Richardsona in si pripori svojo dedščino in — nevesto. — Od 30. t. m. do 3. decembra se more vsakdo prepričati, da svetovnoznani komik ni padel v svetovni vojni, kakor se je govorilo, ampak da še živi in nastopi v kinu »Tivoli« v senzacionalni veseligr »Sedem let nesreče«. Silen smeh, ki lahko povzroči nesrečo. Zato pozor!

Volilci! Somišljeniki!

V SREDO SE VRŠI VELIKA MANIFESTACIJA »JUGOSLOVANSKE ZAJEDNICE« OB OSMIH ZVEČER V DVO-RANI »UNION«!

Maribor.

Koroški Slovenci izredni sestanek koroških Slovencev bo v sredo, dne 29. novembra ob 8. uri zvečer v hotelu pri Zamorcu, kjer bo poročal odlični rojak. Korošci, pridite vsi!

Ujetniki z Rusije, povečini Srbi in Hrvatje, med njimi tudi dva Slovence, so se včeraj pripeljali v Maribor. Pripovedujejo o silnem trpljenju v Rusiji. Iz ujetništva so bili ti reveži izpuščeni po posredovanju češkoslovaške misije v Rusiji. Po njihovem pripovedovanju je še mnogo naših ljudi ujetih v Rusiji, kjer so izpostavljeni silnemu trpljenju. Skrajni čas bi že bil, da pošlje naša zaspansa vlada kakage zastopnika ali odposlanstvo v Rusijo, da intervenira na korist naših državljanov, ki so — v sramoto naše države — še vedno v ujetništvu.

Celje.

Izobraževalno društvo »Bratstvo« v Celju sklicuje za petek 1. dec. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih pri »Wilsonu« izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, 2. Volitev odbora, 3. Konstituiranje odsekov: a) tamburaškega, b) dramatičnega, c) pevskega, d) izletnega. 4. Slučajnosti.

Trgovine v Celju bodo na praznik ujedinjenja dne 1. dec. zaprte.

Gledališče in glasba.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Torek, 28. novembra:

Drama: zaprto.

Opera: zaprto.

Iz gledališke pisarne. Da se posveti izvršnemu slovenskemu delu vsa potrebna pažnja, se vrši danes, v torek, dne 28. t. m. v opernem gledališču glavna skušnja s solisti, z zborom in orkestrom za opero »Gorenjski slavček«. Zaradi tega napovedana predstava opere »Tajnost« danes odpade.

Pevci ljubljanskih pevskih zborov! Zadnja vaja za Adamičev koral »Ti ki si nas ustvaril« s spremljevanjem fanfar se vrši danes v torek, 28. novembra t. l. točno ob četrtn na 7. zvečer v veliki dvorani Uniona. Kdor se vaje ne udeležijo, ne sme na koncertu 1. dec. nastopiti. Po vaji razdelimo poseben znak, ki upraviči pevce do skupnega nastopa. Arhivarji naj prinese note seboj. Vsi in točno. Odbor »Zveze«.

Društvene vesti.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja odborova seja v sredo dne 29. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, prilčno, desno.

Klub esperantistov v Ljubljani obvešča obiskovalce esperantskega tečaja, da se vrši prvi sestanek tečaja A v torek dne 28. t. m. od 18. do 19.30, tečaja B pa z ozirom na narodni praznik v četrtek, dne 30. t. m. od 18. do 19. ure na verandi hotela »Lloyd«, Sv. Petra cesta. Vhod z dvorišča. Pridite vsi! Ob tej priliki se lahko prijavijo novi obiskovalci. — Odbor.

Sport in turistika.

S. K. Maribor — S. K. Primorje 3:6 (3:0).

Svoboda Moste — Primorje rez. 3:0.

Hasena, Svoboda — Primorje 0:7.

S. K. Primorje. V četrtek dne 30. t. m. ob 20. uri sestanek vseh lahkoatletov v gostilni pri »Novem Svetu« v Prešernovi sobi. Vsled razpravljanja o bodočem zimskem treningu je dolžnost vseh atletov, da se sestanka udeležijo.

Znižane cene

pri

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS

LJUBLJANA, Mestni trg št. 19.

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti PALMA

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

Zopet se je dekle zasmajalo. »Vsa cesta je vendar polna policajev in res bi rada vedela odkod naj se vzame morilec? Ne, ne, laž se ga ne bojim. Tukaj sem popolnoma varna.« In prepevajoča počestno popevko je odšla po cesti.

»Pravzaprav bi bilo bolje, če bi jo pridržali tukaj« je dejal eden policajev k vodji patrulje.

»Laz vendar dekleta ne morem zadrževati s silo in v to nisem nikakor upravičen.« Stoj!

»Kaj pa vendar je?« so vprašali drugi.

»Ravnokar se mi je zdelo, da se nahaja v senci drevesa tamle človeška postava« je šepetal vodja.

»Saj jo jaz tudi vidim,« se je smejal drug stražnik, »to je vendar vodnjak!«

Kljub temu pa so stopili stražniki bližje in se v resnici prepričali, da se je njihov vodja zmotil in da v senci drevesa ni stalo ničesar drugega, kakor občestni vodnjak.

»Zdelo se mi je preje, kot da je bila senca večja,« je dejal vodja patrulje s šepetajočim glasom.

In zopet so obstali stražniki kot vkopani.

»Ali ni bil to krič? Seveda, samo poslušajte!«

Toda stražniki niso slišali ničesar več, kakor korake drugih patrulj, ki so enakomerno korakale vzdolž ceste.

»Tamkajle se vendar že vidijo svetilke naših tovarišev.«

Je dejal eden stražnikov, tam se vendar ni moglo ničesar pri- petiti in —

Ni dokončal svojega stavka, ker v noč je zarezal oster žvižg neke patrulje — signal, da se je pripetilo nekaj nenavadnega.

Na mah je oživila vsa cesta. Iz vsch skrivališč so se po- gnali stražniki in drveli po cesti proti mestu odkoder so zopet zazveneli žvižgi policijske piščalke.

V trenutku se je nabralo na kupu kakih petdeset polici- stov.

V njihovi sredi pa je ležalo mrtvo truplo dekleta v luži krvi, strašno razmesarjeno — žrtev tajinstvenega morilca. — Ključ strahu in besa, kletve in grožnje so polnile ozračje.

Naenkrat je predrl gosti krog policistov detektiv Davis, ki te z enim samim pogledom pregledal ves položaj.

Tukaj ni bilo nobenega časa za vpraševanje, tukaj so mo- rala priti dejanja!

»Pse sem!« je gromovito rjovel, »hitro — hitro, pripeljte pse!«

Glasno lajanje mu je odgovorilo in že sta pridrveli besni živali, kateri je nekaj stražnikov s težavo zadrževalo.

Takoj sta bili zverini pri umorjeni, katere kri sta ovoha- vali z od besnosti hripavim tulenjem.

»Spustite jih!« se je drl Davis, »spustite jih in potem za njimi, kolikor hitro le mogoče!«

Policaji so se prestrašeno odmikavali, ko sta planila pra- kot gubeči se senci skozi njihove vrste, potem pa so sledili brzonožna živalina, kar so jih nesle noge.

Naenkrat sta obadva zverinska psa strašno zatulila. Nista drvela dalje po cesti, temveč krenila sta proti stranskim hi- šam.

»Tam je, tjakaj je bežal!« je grmel detektiv Davis z glasom ki je prevpil vse ostalo »hitro — hitro — sledite psom!«

Zverini sta že preskočili plot nekega vrta. Z zamolklim tulenjem sta drveli sedaj skozi roso, mokro grmovje.

Policaji so se podili za psi, ne da bi jih mogla pri njihovem zasledovanju zadržati kaka ovira. Ne oziraje se na nevarnost so se poganjali svoje težke odgovornosti zavedajoči se polici- sto skozi grmovje in žive meje, preskakovali visoke zidove, pri čemur so pazili samo na to, da ne izgube psov izpred oči. Na enkrat je eden stražnikov, ki je tekel najhitreje, radostno — vzkrilnil.

— tam ona senca — tam je morilec — tam je! — Husa!

Njegov klic je podžgal besna psa k najvišji brzini, tako, da sta bežala kakor psički skozi vrtove in preko ograj.

Toda tudi temna senca je brzo bežala — k bregu — —

Themse. — — —

Zopet je oster žvižg zarezal v noč. Toda to ni bil glas po- licijske piščalke in stražniki so vedeli, da more izvirati le od preganjanca.

Zverini sta bili bežečemu zločincu že čisto za petami. —

Toda tudi ta je že došel na Themsin breg. —

V tem trenutku je iz temne postranske ulice naenkrat pla- nilo nekaj moč.

Hola, kaj pa se godi tukaj, kaj delajo tukaj ti psi?« je za- vpilo nekaj surovih glasov v noč.

Bum — bum — bum — je padlo nekaj revolverjskih streliv v noč. Besno in bolestno tulenje psov jim je odgovorilo.

»Tukaj — tukaj so morilčevi zavezniki!« se je drl sedaj Davis, kar so mu pluča dala, »primite jih, aretirajte vse, kar se Vam jih postavi na pot!«

Nekaj policistov se je prebrnilo preko ustreljenih psov, ve- čina pa se je vrgla z divjo besnostjo na temno postavbo zasle- dovanega, ki je stal negibno na bregu Themse.

Zopet sta presekalta zduh dva rezka žvižga in kot da jih je požrla noč, so izginili pomagači tajinstvenega morilca.

Samo on je še stal ob ograji Themsinega brega. Obenem se je zaslislalo piskajoče šumenje, ki je prihajalo iz globine reke.

Gotovo dva tucata krepkih rok se je stegnilo v tem tren- utku, da bi zgrabilo morilca in se zakopalo v neznančev plašč.

»Imamo ga — prišli smo ga!« so kričali policisti. »Jak je v naših rokah!«

Davis je planil k njim. Jasno je videl, kako vlečejo straž- niki dolgo iskanega Jaka z ograje.

Naenkrat so skoro v istem trenutku zavpili vsi stražniki. Držali so v rokah neznančev plašč, morilec sam pa je drsel po strmim pobočju obrežnega zidu.

»Streljajte nanj!« je vpil Davis ves izven sebe. »Ne sme nam iti, prijeti ga moramo živega ali mrtvega!«

Policisti so potegnili svoje revolverje in streljali proti glo- bini reke.

Znani zaničljivi smeh jim je odgovoril iz Themse. Potem je zašumelo in zapiskalo, kot da vre voda pod njimi.

»Streljajte, — streljajte!« je kričal Davis ves divji od jeze, da se je tajinstveni morilec zopet izmuznil njegovim ro- kam.

Stražniki so ubogali. En trenutek je zvenelo, kot da zade- vajo revolverjske kroglice ob metalne stene. Potem pa so padale ploskajoče v vodo.

Davis bi se bil skoro sesedel in je tarna!

»Ušel, zopet ušel! To ni nikak človek, to je satan!«

Policijski ravnatelj je priteknel sedaj tudi na breg in je že od daleč vpil.

»Davis — Davis, ali imate morilca?«

»Ne gospod ravnatelj,« je bil potrpi odgovor. »Skočil je v reko!«

»In psi?«

»Postrelili so jih morilčevi pomagači.«

»Za vraga vendar, ali niste mogli prijeti vsaj enega teh lopovov?« je divje upil ravnatelj.

»Nekaj stražnikov jih zasleduje.«

Policijski ravnatelj je stopil k Davisu, ki je potrto in obu- pano strmel v Themsin valove.

»Proti tej pošasti, dragi Davis, ne zmoremo ničesar. Storili smo svojo dolžnost po najboljši svoji vesti, toda tudi naša moč ima svoje meje!«

Detektiv je težko vzdihnil.

»Gospod ravnatelj, jaz sem dolgal. Jutri bo karal ves London s prstom name. Skoro bi si želel, da bi prokleti lopov, zaklal še mene. O ta sramota, ta sramota — tega se ne da prenesti.«

»Resnično je to žalostno za nas. Zopet je padla pod mor- rilčevim nožem kljub vsem našim odredbam nova žrtev. Če bog hoče, je zadnja!«

Davis je pobesil glavo in ni mogel ničesar odvrniti.

Nekaj policistov je prineslo sedaj razmesarjeno truplo umorjenega dekleta.

Molče sta motrila oba uradnika in videla, da ne kaže njen obraz nobenega smrtnega strahu.

»Kot blisk jo je moral zadeti! Umorjena — takorekoč pred našimi očmi!« je škripal Davis. »Kje naj je potem še varno, če doprinese morilec tik pred nosom stražnikov taka strašna de- janja?«

»Potrpljenje gospod Davis,« je dejal policijski ravnatelj.

»Mi smo pokušili do sedaj že vse, denar, zvijačo, silo, toda celo pomoč psov nas ni pripeljala k cilju. Ostanite pa nam še eno sredstvo in to je tajnost, katero Vam bom razkril v pri- hodnjih dneh. Prekmalu je triumpiral morilec, prekmalu!«

Pozos in Lubezon.

Drugo jutro no tej strašni noči je Viljem zopet prestopil prag svoje hiše. Stara služabnica je pozdravila svojega gospo- darja, toda nemalo se je začudila, ko si ga je pobilje ogledala.

»Mari sem postala že slepa?« se je vpraševala. »Včeraj je odšel gospod Morris vendar v svojem črnem plašču, sedaj pa se vrača v novem sivem paletotu. — Čudno!«

Viljem se ni oziral na začuden obraz služabnice, temveč se je podal v svojo sobo, kjer je hitro slekli novi paletot. Nato se je vrge v naslanjaj, v njegovih očeh pa je gorela še vedno demonska njegova strast.

**MALI
OGLASI**

PRODAJA:

QIG. v popolnoma dobrem stanju ter en nov in star vo- ziček na vzmetih. Ogleda se pri Anton Petkovsek, kov. mojster. Logatec, 870

ZAGA z mlinom in pol ora- la posetiva v gozdnem kraju K 1.600.000.

Posetiva. 35 orolov velko, obstoječe iz 18 orolov travnikov, 2 orala vino- grada, 6 orolov gozda, ostalo nile K 2.600.000, kakor druga posetiva od 3 do 150 orolov pri Mari- boru.

Gostilna pri Mariboru z 2 orala zemljišča. Vila, po kuhu 4 sobe proste. Stanovanjske in trgovske hiše, med temi hiša s sob po kuhu prosto.

REALITETNA PISARNA ZAGORSKI, Maribor, Rat- varska ulica 3. 864

EN VAGON finih, suhih, mehkih drv. Cena po dogo- voru. Ponudbe pod poštno ležeče »Mehka drva«, Rib- nica, Dolenjska. 863

KUPI:

VSakovrstne SVEZE RIBE po najvišji dnevni ceni. — Kubiš, Maribor, Ve- rinjska ulica 7. 872

SLUŽBE:

POTNIKA, dobro vpelja- nega v galanterijski stroki

sprejme veletrgovina. Po- nudbe pod »Guma«, na anončno družbo Aloma Comp. Ljubljana, Kongre- sni trg 3, 1. nad. 876

GOSPODIČNA notarska uradnica želi prenesti s' u- žbo, sprejme tudi mesto bl- gajničarke ali kaj sličnega. Ponudbe prosil pod »Zanes- ljiva« na upravo lista. 868

PRODAJALKA prvovrstna moč, samostojna v prodaji ter zanesljiva v računni- su sprejme proti d-bri plači takoj ali pozneje. Predsta-

viti se je pri P. Čuden, Prešernova ul. 1. I. totam se sprejme tudi urarski vaje- nec. 866

KOT SKLADIŠČNIK ali v pisarno želim vstopiti v več- je podjetje v Ljubljani s 1. jan. 1923. Star 27 let, zm- ožen knjigovodstva, stroje- ovisja, slov. nemškega in srbolrv. jezika ter cirilice. Ponudbe do 1. dec. pod: »Zanesljiv 1923« na Upravo lista. 858

RAZNO:

PREMOČ. Cesta na goreni- sko železnico 6. — Ivana Trco. 877

SORO iščem za dva go- spoda, mehlovan ali še raje nemehlovan. Cenene ponudbe pod šifro »Cena postranska stvar« na upra- vo lista. 875

MLAD TRGOVSKI POT- NIK išče mesečno sobo, me- hlovan ali nemehlovan. Ponudbe na upravo lista pod »S ba«. 874

GOSTILNO vzamem v na- jem kje v Sloveniji. Nasl-v: Fant Hartman, hotel »Pa- krace, Slavonija.

MEHLOVANO ALI NEME- HLOVANO SORO s strogo senari-anim v'odom za ta- koj se išče. Cena postran- ska stvar. Ponudbe pod »s- ba« na upravo lista. 867

25% plača solidna podjetje za posojilo od Din 100.000 na eno leto. Garancija prvo- vrstna. Ponudbe na upravo lista pod »prvovrstno«. 859

NOVOPOROČENCA. oba uslužbena, želita do 1. jan. 1923 mebl. stanovanje (1-2 sobi) če mogoče s hrano proti dobremu plačilu naj- raje pri urad. vdovi. Oseba, ki odstopi sobo in kuhinjo, ali bi vodila gosp. dinstvo, bi imela poleg plačila 1 leto hrano zastoni. Za posredo- vanje nagrada. Poudbe do 1 decembra na upravo lista pod: »Brezskrbna — starost za stanovanje«. 867

Alojzij Lenček

stavbeni in galanterijski klepar

Ljubljana

:- Sv. Petra cesta 29 :-

se priporoča za vsa v njegovo

stroko spadajoča dela in popravila.

Solidna postrežba! Zmerne cene!

Proda se

večja množina tiskovin porabnih za

ovijalni papir.

Vprašati v upravi »Jugoslavije«.

vsaki čas po najnižjih cenah pri
Perje E. Vajda

izvoz divjačin in perutnine
ČAKOVEC, Medjimurje
(Jugoslavija).

Brzjavlj: Vajda, Čakovec. — Telef. 59.

Ze dolgo obstoječa
TRGOVINA

s špecerijskim in kolonialnim blagom ter deželniimi pridelki z lepim lokalom v eni najprometnejših ulic v Mariboru je z vsa zalogo in inventarjem protu takojšnjemu prevzemu

na prodaj.

Vprašanja na Realitetno pisarno »Rapid«, Maribor, Gosposka ulica.

Zahtevajte

„MEDICINAL KONJAK“

z znanko **„Alko-modri križec“**

in najfineše krem-likerja!

„ALKO“ Ljubljana - Kolizej.

O vratnike, zapestnice, srajce, batist-bluze, kakor druge pral- ne obleke, pere in svetlolikatovarna
J. Reich, Ljubljana.

Sprejemališče:

Šelenburgova ul. 5.

Podružnice:

Maribor, Zagreb, Ko- čevje, Novo mesto.

Za Miklavža!

Najcenejše in najhvalejšeje derilo našim malim je:

MOJ ZVERINJAK knjiga s 45 slikami in k tem spedejočim besedilom, za po- uk in kratak čas K 20-

MOJI LJUBCKI

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu K 32-

MLADI SLIKAR

10 tiskanih predlog za po- barvanje z akvarel-barvami ali pastel-barvniki K 12-

ČRNI PETER

strozna, vesela družabna igra za simsko večere. 1 igra K 12-

Vse se dobi v

Zvezni knjigarni

v Ljubljani, Marjin try 8.

Stavbišča

ob Linhartovi cesti na prodaj!

Pojasnila daje pisarna »Jugoslov.

Sokolskega saveza« (Narodni dom).

Beležni koledar.

Umetniški atelije VIS je izdelal beležni koledar za 1. 1923 z originalno sliko T. Kralj-a. V razprodaji je na drobno in debelo v knjigarni

Nove Založbe v Ljubljani.

Cena komadu Din 17- po pošti Din 18-50.

OBVESTILO.

Obveščam slavno občin- stvo, da kupujem stare obleke, čevlje, pohištvo itd. Grem tudi na dom

Dramé Martin,

Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 28.

Novosti!

za damske plašče

:- v veliki izbiri. :-

A. & E. Skaberné, Ljubljana

Mestni trg 10.

Zimska sezona! • Lastni izdelki!

Manufaktura • Moda - Konfekcija

Drago Schwab

Ljubljana, Dvorni trg štev. 3.

Priporoča špeciialno sezonske izdelke, kakor zimske suknje, raglane, modne in športne obleke, usnjene suknjice in raglane za avtomobiliste itd., čepice, perilo etc.

Izdelava po meri v lastnem salonu.